

HET IS STIL IN AMSTERDAM

Annet de Graaf

VOORWOORD

Achtentwintig jaar geleden, om precies te zijn in september 1992, maakten Annet de Graaf en ik kennis met elkaar. Zij studeerde in die periode aan de Willem de Kooning Academie in Rotterdam. Ik was haar begeleidende docent en ik heb samen met haar de eerste verkenningen verricht in het vogelvrije gebied van de verbeelding. Het terra incognita van de geest, dat leunt op de pijlers: talent, intuïtie, zelfvertrouwen en last but not least, mentaliteit.

Onlangs verzocht zij mij of ik in verband met de komende publicatie van *Het is stil in Amsterdam* wilde reageren op enkele foto's die zij had geschoten tussen maart en mei 2020 in de verlaten straten van Amsterdam, waar het regelrechte gevolg van de corona-invasie je in het gezicht staarde.

Zij stuurde mij een achttal foto's en bij het zien van de eerste afbeelding was ik onmiddellijk verkocht. Op 10 april fotografeerde ze een solitaire zwaan in het water van de Oudezijds

Voorburgwal. De sierlijke vogel wordt omringd door een goudkleurig mozaïek van losstaande vormpjes, die gezamenlijk de poëtische reflectie vormen van de grachtenhuizen aan het water. Bovenin, in het midden, lijkt een roze lichtbaan de foto binnen te sluipen die een fraai contrast vormt met het kalme blauw onderin, waar de vorm van de zwaan wordt weerspiegeld. Het geheel is een wonder-schoon tafereel, een echo die herinnert aan het werk van Gustav Klimt.

Swarovski, de tweede foto die mij raakte, werd genomen op de Dam. Als een hedendaagse Alice in Wonderland loopt een anoniem meisje met de rug naar de kijker richting de Nieuwe Kerk; zij lijkt haar schaduw met zich mee te slepen. Rechts van het meisje is een etalage zichtbaar, waarin ongetwijfeld blinkend Swarovski-kristal staat uitgesteld. Verderop, voor twee dichtgeklapte parasols, doemt een vrouwelijke gestalte op die geconcentreerd naar haar smartphone staat

te turen. De serene leegte van de omgeving is zowel mooi als onheilspellend en doet denken aan de surrealistische atmosfeer van de lege straten op de schilderijen van Giorgio de Chirico.

Ergens in maart, toen corona de macht begon te grijpen in ons land en de straten in Amsterdam leger en leger werden, nam Annet de Graaf de cruciale beslissing om van de nood een deugd te maken. Met André Hazes en Philip Glass op haar oortjes, maakte zij weken achtereen met haar iPhone al fluisterend een solistische tocht door Amsterdam. Een expeditie die resulteerde in een serie van verstilde, poëtische maar bovenal unieke beelden, die bewijzen dat de werkelijkheid zonder meer aan de magische momenten van de droom kan worden gekoppeld.

Arie van Geest

We stonden net in de startblokken om de wereld te veroveren, mijn manager en ik. In maart kondigde onze minister-president een intelligente lockdown aan. De omringende landen zaten toen al potdicht. Wat nu? Ik nam mij vrijwel onmiddellijk voor om op ontdekkingsreis te gaan in mijn eigen stad. Ik voelde dat er een verhaal verteld moest worden.

Naarmate de tijd verstreek en ik dagelijks met mijn iPhone het centrum verkende, werden de lege straten mijn huiskamer. Een dakloze, de bouwvakkers, koeriers en oom agent werden mijn huisgenoten. Terwijl de Amsterdammers zich onzichtbaar in hun huizen verscholen, waren mijn huisgenoten en ik op elkaar aangewezen. We kwamen elkaar overal tegen. De stad was van ons.

Deze samenkomst in de verlaten straten resulteerde in *Het is stil in Amsterdam*.

So Blue

 22 maart 2020
Amstel, Magere Brug

De hemel is uitzonderlijk helder vandaag. 22 maart is de blauwste dag van het jaar volgens metingen van het meteorologisch instituut.

Minder stikstofoxides in de lucht, minder CO₂-uitstoot, Amsterdam met schone longen. De stad komt letterlijk op adem.

Precies op deze dag vang ik mijn meest geliefde plek aan de Amstel, het uitzicht op de Magere Brug, in azuurblauw. Het is windstil en de rivier is een gepolijste spiegel.

Laten we de tijd niet terugzetten en zorgdragen voor een schoon en gezond Amsterdam. Deze barre tijd is een ontwaken, geen afstraffing.

The Passage

26 maart 2020
Rijksmuseum, tunnel

Swarovski

30 april 2020
Dam

Mirror, Mirror Mokum II

5 mei 2020

Bloemenmarkt, Singel

You're Nothing But a Dreamer

 27 maart 2020
Rokin

Les oiseaux de l'espoir

22 maart 2020

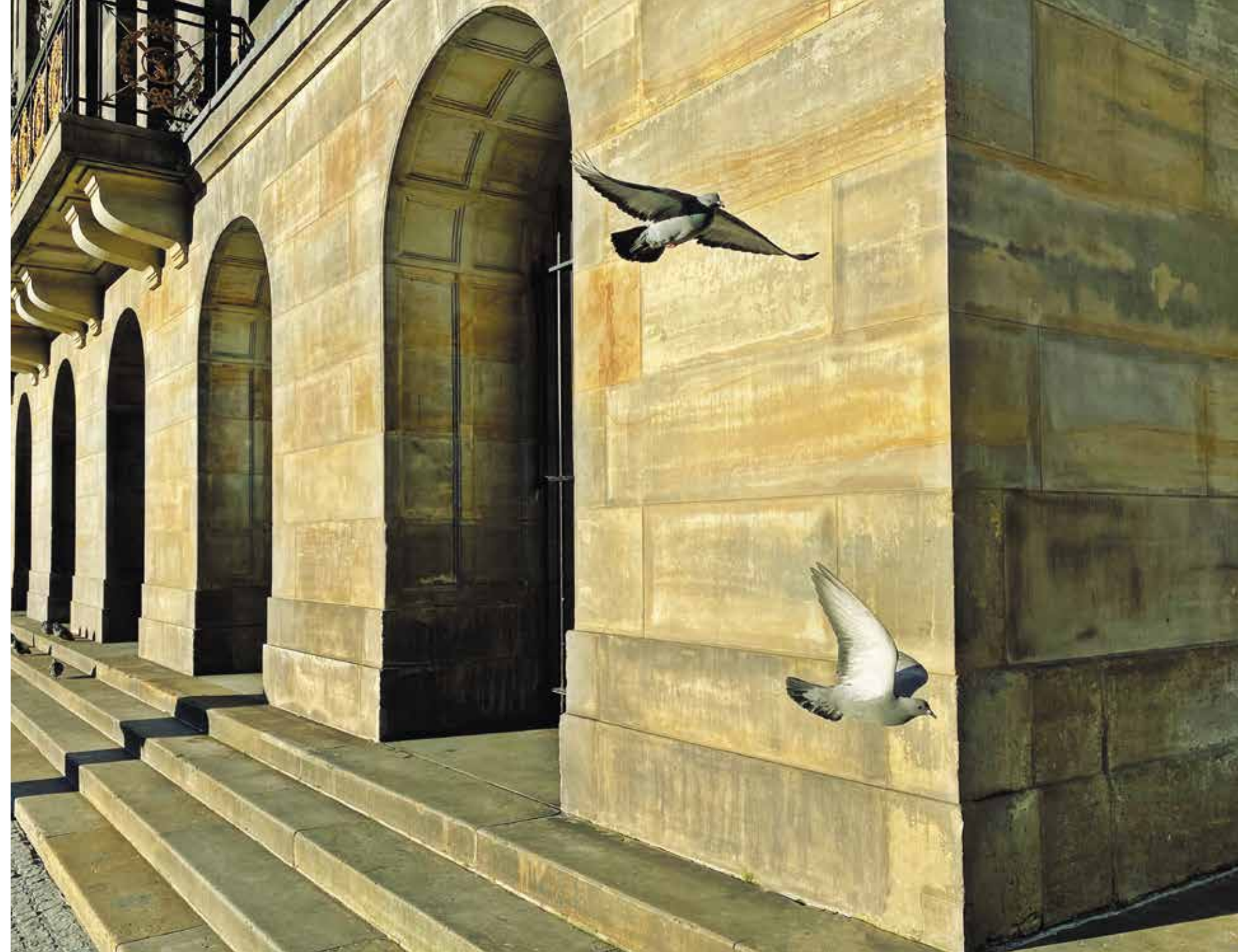
Dam

Twee duiven op de Dam, tien dagen na de aankondiging van de vrijwillige lockdown. Stil Amsterdam voelde die ochtend nog surrealistisch. Ik was voortdurend aan het fluis-teren.

Wat zal de tijd ons brengen? Staat het leven stil?

De Dam is het centrale dorpsplein van onze stad. Plek van samenkomst en herdenking. Zonder mensen is het plein uit zijn functie ontheven en behoort het toe aan de dieren.

In de foto vliegen de twee vogels de hoek van het Paleis om, een nieuwe tijd tegemoet.

Klimt Swan

📅 10 april 2020
📍 Oudezijds Voorburgwal

De wallenzwaan is de hoeder van de meisjes van lichte zeden. Werkloos, want de rode gordijnen hangen al weken roerloos voor de ramen. Ik heb een zwak voor zwanen. Zij reflecteren de romantiek in de stad. Ik ga vaak op jacht om ze vast te leggen en daar is als fotograaf heel veel geduld voor nodig.

Ik hoop al tijden op een zwaan als op het schilderij van Asselijn in het Rijksmuseum. Vleugels gespreid, als een furie haar kroost beschermend. Maar op de grachten in tijden van corona dobberen de zwanen kalm, gevrijwaard van pleziervaart en luidruchtige toeristen.

De Klimt-zwaan baadt in bladgoud.

NAWOORD

De zorgverleners, de ouderen. Voor hen hielden we anderhalve meter afstand en sloten we ons vrijwillig op; om te verlichten en te beschermen. Want het virus sloeg genadeloos toe.

Ralf, een zorgmedewerker, ontmoette ik op de Dam. Hij nam afscheid van 13 collega's die bezweken aan corona; 17.000 collega's werden ziek. De zorgmedewerkers hebben bovenmenselijk werk verricht. Ze verdienen zoveel meer lof dan zij kregen.

Nini is al jaren mijn muze. 81 jaar en COPD. 'Ik ben geen dor hout dat gekapt moet worden. Ik sta midden in het leven, ik begin net, ik sta in bloei.' Nini is onverwoestbaar gebleken. Ze deed een dansje op de Dam. Leef!

Beide momenten hebben veel indruk op mij gemaakt. En daarom besluit ik dit boek met deze twee helden.

Lieve mensen: zorg goed voor onze stad en voor elkaar!

Florence Nightingale

 11 juli 2020
Dam

Nini

 23 april 2020
Dam

Wie is Annet?

Annet de Graaf is een internationaal bekende fotograaf. Tien jaar geleden begon zij te fotograferen met haar iPhone, en ze raakte sindsdien geen andere camera meer aan. Inmiddels is Apple's CEO Tim Cook een van haar fans. Ze geeft fotografieworkshops aan bedrijven en particulieren in binnen- en buitenland. Haar werk is geëxposeerd in New York, Berlijn, Rotterdam en Kopenhagen.

‘De wereld vastleggen met mijn iPhone is eenvoudigweg magie. iPhonefotografie is een zuivere vorm van fotografie. Je kunt momenten als het ware vastleggen voordat ze zijn gestart. Simpelweg door te anticiperen op wat gaat komen. Overal en altijd. Door deze snelle manier van fotograferen zit je dicht op het verhaal, op het storytelling-aspect van een situatie of een karakteristiek. Fotografie gaat over getuige zijn van het momentum: in een fractie van een seconde zullen verborgen verhalen, die verteld willen worden, gevangen worden. Ik vertrouw op die intuïtie. Gerard Reve omschreef het op een andere manier, zo mooi: “Het is gezien, het is niet onopgemerkt gebleven.”

'The world is hiding stories for me, like a miraculous book.
I simply reveal the pages with my iPhone'

In maart 2020 viel Amsterdam stil. Tien weken lang zwierf de internationaal bekende iPhone-fotograaf Annet de Graaf tijdens de lockdown door de uitgestorven stad. De lege straten werden haar huiskamer en de zeldzame voorbijgangers haar huisgenoten. Met haar iPhone legde zij de oorverdovende stilte vast. Haar beelden, die zijn gecombineerd met korte dagboekfragmenten en observaties, vormen *Het is stil in Amsterdam*: een fotografisch epos over een onvergetelijke tijd. Een schitterend boek voor alle Amsterdammers en iedereen die van Amsterdam houdt.

9 789043 922623

www.kosmosuitgevers.nl

**KOS
M•S**

NUR 653
Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen